

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeteti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.
Egyen szám ára 10 kr.

Megjelenik minden vasárnapon.

Szerkesztőség:

a táblához iskola-utcai részében.
Kéziratok, levelek a szerkesztőség részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Kiadási iroda: városkör 81. sz. a nyomdában.

Előfizetési pénzek és reklamációk a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

A városi adósságok convertálása.

A városi adósságok convertálása céljából felveendő 120,000 frtos kölcsön ügyében az osztrák magyar-bank és a köszegi takarékpénztár adtak be ajánlatokat. Összehasonlítva azokat, a következőkben ismertethetjük a műveletet:

Mindkét intézet az 50 évi törlesztés mellett évi 4% kamat és 1/10% törlesztési részlet, tehát összesen 5 1/10% — vagy is félévenként fizetendő 3150 frt egyenlő törlesztés mellett — ajánlja a kölcsönt.

Az osztr.-magyar bank jelzálogi biztosítás és a fél éves részletek utólagos fizetése mellett (4%-os) záloglevél, a köszegi takarékpénztár pedig jelzálogi biztosítás és újabb kötvény kiállítása nélkül és záloglevél nélkül ajánl, a részletek előre fizetése mellett.

Ezen két ajánlat ide vonatkozó része össze hasonlítottatván, az osztr. magyar bankkal kötendő kölcsönügylet esetén a következő költségek merülnek fel:

a kiállítandó kötvény bélyege
II. fokozat szerint . . . . . 375 frt.
bekebelezési illeték 1/10% . . . . . 840 „
a záloglevelek árkülönbözete és fenntartott eladási illeték-levonás 1% = 1200 „

A bekebelezés eszközzése és a kölcsönműveletnek e miatt szükséges jóváhagyásának kinyerése és folyósítása folytán — az idő veszteségből a városra hátramaradó terhes kamat különbözet, — 3 hóra számítva az addig fizetni kötelezett magasabb kamatot 800 „

összesen 3215 „
Ehhez járul a bekebelezés és a bankkal való érintkezés folytán felmerülő kisebb kiadások és uti költségek összege.

A takarékpénztár ajánlatánál ezen kiadások elesnek, mert a takarékpénztár új kötvényt nem kíván, mert az eddig ott fennálló 111,300 frt tartozásról a kötvény úgy is van kiállítva, s ahhoz, hogy a takarékpénztár 1892. június 30-ától fogva 5% és 6% helyett csakis 4%-ot — tehát kevesebbet követel, — tulajdonkép a felső jóváhagyás sem várandó be; — nem kell bekebelezési illeték, az ügylet keresztül vitale a legrövidebb idő alatt megtörténhetik, — s mert nincs sem árfolyamkülönbözet, elesik a záloglevelek árfolyamkülönbözete és 100 frtonként 50 kros eladási illeték.

Igaz, hogy a takarékpénztár a fél éves részletet előre kívánja, — de ezen körülmény a fenti 3215 frt megtakarítással szemben a városra nem hátrányos, mert nagyobb összeget takarít meg a 3215 frttal, mint a mekkora az első fél évi részlet.*)

Az egyetlen körülmény, mely a két ajánlatnál tekintetbe jöhet az, hogy az osztrák-magyar bank kölcsöne a bank részéről fel nem mondható,

*) A fél évenként fizetendő járadékok előzetes vagy utólagos fizetésnek mérlegelésére kizárólag valók egy számítás, melyet az érteklődők itt találhatnak:

J. illeszték p-vel a kamat összeget, mely 100 frt után egy egész évre fizetendő = 4%
n-nel az egész évek számát = 50
c-vel a törlesztendő tőkét = 120000 frt.
a-vel a fél éves járadékot

$$a = \frac{p \cdot C}{100} \cdot \frac{1 - (1 + \frac{p}{100})^{-n}}{1 - (1 + \frac{p}{100})^{-1}} = 3151.4 \text{ forint,}$$

ugyanazon képletet alapul véve fél évenként előzetes fizetésnél lesz

$$a_1 = \frac{p \cdot C}{100} \cdot \frac{1 - (1 + \frac{p}{100})^{-n}}{1 - (1 + \frac{p}{100})^{-1}} = 3136.1 \text{ frt.}$$

a különbözet a két eredmény közt a = a₁ = 15.3 frt fél évenként

Azon kérdésre ut a mai érteke ezen különbözethez a fenti feltételeknek, legyen K a 15.3 frtos fél évi részletből 50 év múlva felszaporodó tőke összeg, és M legyen annak mai értéke

$$M = \left(\frac{1}{1 + \frac{p}{100}} \right)^{50} \times 15.3 \cdot \frac{1 - (1 + \frac{p}{100})^{-50}}{1 - (1 + \frac{p}{100})^{-1}} = 585 \text{ frt. } 40 \text{ kr.}$$

míg a köszegi takarékpénztár 1 évi kölcsönös felmondást köt ki, — a város részére feltétlenül, maga részére pedig akkor, ha a jelenlegi 4 1/10% betéti kamatlábat 5 1/10%-re álltalában felemelné.

A takarékpénztárnak ezen maga részére fentartott korlátozott kikötése a város érdekében törvényt, mert felmondási jogát korlátlanul nem gyakorolhatja, az pedig fel nem tehető, hogy négy és fél millió betétjeinek kamatját a városi 120,000 frtos kölcsönnek felmondhatása végett 5% -ra felemelje, — s ha mégis bekövetkeznék 15—20 év alatt egy ilyen valószínűtlen kamatemelkedés, a város 4%-os záloglevél-kölcsönt akkor is vehet fel, s ez legrosszabb esetben sem jár annyi kárral, mintha a kedvezőbb pénzügyi viszonyok változása folytán a város olcsóbb kölcsönrel képes lenne a ma tervezett kölcsönét újból convertálni, mert ez esetben a takarékpénztárnál bármikor felmondható kölcsönt vissza fizetheti külön veszteség nélkül, míg ellenben az osztr.-magyar banknál a felmondási határidő betartásán kívül egy fél évi járadékkal egyenlő kölcsön megszüntetési díjját 3150 frtot tartozandó fizetni.

Ha most még tekintetbe vétetik az, hogy a bankkölcsön a részletek pontos fizetésének elmulasztása esetén azonnal lejártnak tekintetik, míg ellenben a takarékpénztár még ez esetben is három hóig várni fogja, továbbá, hogy a város 120,000 frtért 50 év alatt összes törlesztésben és kamatban 315,000 frtot köteles elfizetni, melynek ellenében most az osztrák magyar banktól 120,000 frtot kap, nyilván való, hogy 195,000 frtot tisztán az adózó polgárok pénzéből idegen helyre küld, a mely összeg ha itt marad, 7000 lakosból álló városunk viszonyaira bizonyára nem lehet közömbös.

TÁRCZA.

Henczegés.

Gyöngyös partján, zúgó malom mellett,
Merre az út zöld ligetbe vezet,
Él egy kis lány, lelkem eszményképe,
Ő, csak ő van a szívembe véve.

Messze vetett ámbár a sors tőle,
Annál hőbbben dobog szívem érte,
Képzletben sokszor vagyok nála,
Ővé szívem minden dobbanása.

Almámban ő keres fel engem,
Együtt élünk így a képzeletben,
A boldogság teugérében élünk
Távolban is egymásért ver szívünk.

De egymástól sokáig elválva,
A szerelme hűtelonné válna:
Ha megcaalna, megsugja a lelkem,
Van más lány is, ki majd szeret engom.

Budapest. Dr. Szentgyörgyi S.

A bacteriumokról.

Egy társaságban a multkoriban a bacteriumokról volt szó, melyekről mint minden ismeretlen dologról ki-ki úgy vélekedik, ahogy érti. Egyik ismerősdm p. semmit sem tart róluk, s nem is hisz létezésükben, mert azt mondja, hogy manapság a rongyos caizmaszárta is

ráfogják, hogy a bacillusok ezek bele a azok rontották meg.

Általában tapasztalható, hogy a nagy közönség a legbádatabb fogalommal bír a bacteriumokról. Hogy is ne, hiszen még szakemberek is fáradságos dolog az ezekről szóló tudományos munkák elolvasása és tanulmányozása.

De miután nem lehet erőlem hosszas fejtegetésekkel untatni az olvasót, csak némi tájékoztatás óhajtok nyújtani azon kutatásokról, melyek ugyasólván lázasan foglalkoztatják az orvosi tudomány mai embereit. Mainak azért nevezem ezeket, mert a csak pár évtizeddel előbb végezt emberek, kik közönbözők az újabb kutatások iránt, még mindég tudnak ugyan tarka recepteket írni; de a kutatások eredményeit, ha az irányban nem tartottak lépést a haladással, már megérteni is alig képesek.

Mert noha nem új dolog is p. a nagyító üveg és a hőmérő, mégis csak újabbban jöttek ezek általánosanabb használatba elannyira, hogy mi már az orvosnak bizonyos esetekben a hőmérő és nagyító üveg oly eszköze, melyek nélkül épügy nem boldogul, akár csak a kovács kalapácsa és álló nélkül.

Nagyító üveg nélkül még ma se tudnánk semmit a sejtekről, pedig ezekből áll egész lényünk, ezekből van felépítve egész szervezetünk. Még kevésbé tudnók azt, hogy bacteriumok is vannak a világon, pedig ugyan csak lépten-nyomon kiérnek bennünket, s igen sokszor harcban állnak ezek a sejtekkel, ugyanannyira, hogy gyakran öveké marad a győzelem, megbontják a harmoniát a sejtek között, lenyűnk megsemmisül s mint a harcznak sarca, életünk esik szákmányul. Sokáig nem tudták meghatározni, vajjon a növény- vagy állatország-hoz tartoznak-e a bacteriumok. E század elején még az állatország legalsóbb rendű egyedeknek tartották és csak az ötvenes években tisztult a helyzet. Ma má

tisztán áll, hogy a bacteriumok egysejtű legalsóbb rendű növényi egyedek, melyek életmódjukra nézve többnyire a gombák sorába tartoznak, s hasadás útján szaporodnak.

Hogy nagyságukról fogalmat alkothassunk magunknak, tudnunk kell az alapfogás nagyságról, melyből a tudósok kiindulnak. A bacteriumok nagyságra nézve hosszirányukban 1—3, nagy ritkán egész 10 mikronig, mely a tudósok szerint a milliméternek 0.001-ed részét teszi, váltakoznak, vastagságuk csak egy töredéke a mikronnak, a gombalakuk is rendszeren kisebb méreűek egy mikronnál.

Három főcsoportba osztják a tudósok a bacteriumokat:

- 1.) a gömbalaku b. *micrococcus*-ra.
- 2.) A henger v. pálcza alakú b. vagy *bacillák*.
- 3.) A csavart b. v. *spirillák*-ra.

Alakjuk már elnevezésükből tűnik fel: a billárd-golyó, az irón és a dugóhúzó formájuk képviselői.

A *micrococcus*-nak oly parányiak, hogy 700-szor nagyítva tán fél mm. az átmérőjük. Szaporodások úgy történik, hogy közepükön összefűződve kötrészre válnak s már most mindogyk részük önálló egyedek képez. Ekkor *diplococcus*-a nevéük. Ha a *diplococcus* egyedek folytatják növekedésüket s már mint egy láncolatot képeznek egymásközt *streptococcus*, ha végre egész csoportit szaporodnak, fűrt formájuknál fogva *staphylococcus* még nagyobb tömegben pedig *zoogloza* a nevéük.

A bacillák csak fokozott nagyításnál láthatók s akkor is csak mint finom vonalak tűnnek szembe. Ezek csoportja már formájukban is különböznek egymástól; a poczakos alakúak bírók *clavridiumok*. Vannak még orsó fonál, tekervényes s tojásdad alakúak, utóbbiakat *spirillák*nak nevezik.

(Vége következik.)

Seep mintak magyarevőknek magy. és bermetve.

Mintakönyvek szabók számára bermentellen.

Öltözékeknek való kelmék.

Porvien és Dosing a magas klérus számára, szalájszörű kelmék és kir. tiszt. egyenruhák, aggharozók, tüzők, tornászok és ilberiaknak. biliard- és játékszítalokra való posztó, (loden), vízhatlan vadász abafoknak, mosokelmék, utazópládek 4-14 frtig stb. Aki oledó, tisztosággal, tartós, tiszta gyapjus östőárúkat és nem oledó rongyokat, melyek minden oldalról revőre ajáltának és alig érelemesek a szabó ollójára, akar venni, forduljon

Stikarovsky Jánoshoz Brünben

Ausztria-Magyarország legnagyobb posztógyára.

Figyelmeztetésül! A n. é. közönség oly czégek elöl, melyek 3-10 méter hosszú „maradékokat”, „szelvényeket”, és ugynevezett „metazelekeket” salon-öltözékekre hirdetnek, megintetik.

Már az egyenlő hosszúság bejelentésében látszik a uyilt szédülés, mert az ilyen maradékok stb. divattalan, rossz, eladhatatlan darabokból lesznek összeállítva. Ilyen nyuzadék áru, melyet ezen czégek már a második vagy harmadik oldalról vesznek, alig ér a vevőárnak egy harmadát.

Szetküldés utánvét mellett csak 10 frton felül bermentve. — Levelezés német, magyar, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven.

Bor-kivonat,

kitünő szer ártalmatlan bor előállításához — a valódi bortól meg nem különböztethető — ajánlom a lenni kipróbált külörlegességét.

2 kgr. ára (100 liter bort ad) 5 frt 50 kr. Receipt mellékelve — ingyen. Jó eredményért vagy a gyártmány ártalmatlanságáért felelőség.

Szesz-megtakarítást

az égett boroknál az én felülmulhatatlan erős essenciam által elérhető; ez az italoknak egy kellemes csipős íz kölesönöz, és csakis nálam kapható. Egy kgr. ára 3 frt 50 kr. (800—1000 liter ad) használati utasítás mellékelve

A fenti különlegességeken kívül ajánlok különle „essenciát” rum, cognac, finom liquer stb. gyártak számára, felülmulhatatlan minőségben. Receiptek ingyen mellékelve. Árjegyzék bermentve.

Poliák Károly Fülöp,

essenc-különlegességek gyára, Prága.

Solid képviselők kerestetnek.

Gyors és biztos segítség gyomorhajok s azok következményei ellen.

Az egészség fenntartására, az életnedvek a onnek folyton a vének tisztítására és tiszta állapotban való fentartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghathatóbb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalszam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalszam a legjobb s leggyógyhatásosabb gyógyfűvekből a leggondosabban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, ótvágyhiány, savanyus felfúgás, vértőlulás, aranyeres bajok stb. ellen teljesen hathatónak bizonyul. Ily kitünő hatásai következtében ezen életbalszam egy bebizonyult, megbízható házi-szerzévé lett a népeknek. Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Ellomerő iratok ezrei bártnék betekintés végett rendelkezésre állnak.

Ovám! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle életbalszam” minden üvegcskéje kék burokba van csomagolva, melynek hosszoldalain „Dr. ROSA életbalszama a „fekete sashoz” oxímzett gyógyszerértérből, FRAGNER B. Prága 205—III.” német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles feleln pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalszama valóban kapható csak a készítő

FRAGNER B.

füraktarabos, gyógyszerész a „fekete sashoz” Prágában 205—III. és BUDAPESTEN Török Jozsef úr gyógyszerésznél, király-utca 12. sz. Budai Emil úr városi gyógyszerésztárában a Városház-téren.

Az osztrak-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszerésztárában van raktar ezen életbalszamból.

Ugyanott kapható.

prágai általános házi-kenőcs

több ezer hályanyilatkozattal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emöl gyuladásánál, a tej tepedésénél s az emöl magkeményedésénél szüléskor, kelevénynél, vérdaganatoknál, genves fakadásoknál, pokolvarnál, korongyoknál, az ugynevezett körömfőregnél, elkenyvedések-nél, felfuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zárdaganatoknál, orzketies tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkenyvedést, felfuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolít; s ahol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja, kiéretti és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szalonzékben

Ovám! Miután a prágai általános házi-kenőcsöt sokszor utánózzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy az eredeti utasítás szerint csak általam készítve, s csak akkor valódi, ha a sárga órcszalonzé, melyben töltök, vörös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomták) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — bulokva van.

HALLÁSI BALZSAM a leghibizonyultabb számtalan próbatétel által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyítására s az egészen elvészett hallási tehetőség tisztasítására. Egy üveg ára 1 frt.

Meghívás

a „köszeg-szombathelyi h. é. vasut-részvénytársaság” 1892. évi június hó 11-én délután 3 órakor Köszeg szab. kir. város tanácsstermében tartandó

X. rendes évi közgyűlésére.

Napirend:

Az igazgatóság s a felügyelő bizottság jelentése, az 1891. évi üzleti számadás és mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség felosztása és a felmentvéuy megadása feletti határozathozatal.

Két felügyelő bizottsági rendes és egy póttag választása.

Köszeg, 1892. május 4-én.

Az igazgatóság.

Az üzleti számadás és mérleg, ugy az elnöki valamint a felügyelő-bizottsági jelentés a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal a társaság pénztáránál a hivatalos órák alatt betekintheők.

A közgyűlésen azon részvényes bir szavazati joggal, a ki részvényét vagy részvényéről szóló letétjegyét (20 és 28 §.) 14 nappal a közgyűlés előtt a társaság pénztáránál leteszi.

(Utányomat nem díjaztatik.)

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz,

(Glasur)

legkitünőbb mázólo-szer puha padló számára. 1 nagy palaczk ára frt 1.35 kr. 1 kis palaczk 68 kr.

Viaszk-kenőcs,

legjobb és legegyszerűbbeeresztő-szerkemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr. Mindenkor kapható:

Unger Józsefnél, Köszegen.

Könyvkötőüzlet-áthelyezése.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy

könyvkötészeti üzletemet

a belváros 6. sz. házba az előbbi Putz-féle helyiségbe áthelyeztem és azt egyuttal dohány és szivarárulással összekötöttem. Hogy a n. é. közönség igényeinek teljesen megfelelhessenek, könyvkötészeti üzletemet és papir-üzletemet magnagyobbítottam, úgyhogy nálam mindenféle papir, író- és rajzszet kapható.

Iskolai és imakönyvek minden hitfelekezeti számára magyar német és horvát nyelven szintén kaphatók nálam a legjutányosabb árakon.

Könyvkötői és diszmunkát a legegyszerűbbtől egész a legszebb kiállításig gyorsan és pontosan készítek a legjutányosabb árak mellett.

Kérem a nagyérdemű közönség további pártfogását és maradok kész szolgálja.

Matusits Ferencz,

könyvkötő- és diszmunka-készítő.

Kwizda Ferencz János,

cs. és kir. osztrák és román kir. udvari szállító.

Első és legrégebb gyártelep Korneuburgban Bécs mellett állatgyógyászati készítményekre.

Kitüntette 13 éremmel, 7 díszoklevéllel és elismeréssel.

Alapított 1853-ban.

	Kwizda veres Blister 1 tégely 2 frt.	Kwizda Restitutionsfluidja mosóvíz lovak számára. 30 év óta a legkitünőbb sikerrel van több udvari istállóban, polgári lakatonai nagyobb istállókban használatban, nagyobb megerősítések előtti és utáni orváltásra, ficzomoknál, inrandulásnál, imerevaegnél stb.; kiváló erőkiejtésre képesíti a lovat a versenyre való begyakorlásoknál. Egy palaczk ára 1 frt 40 kr.	
Kwizda Poktineturája 1 palaczk 1 frt 50 kr.	Kwizda Patakenőse 1 doboz 1 frt 25 kr.	Kwizda Korneuburgi marha-táppora lovak, szarvasmarhák és juhok számára. Közel 40 év óta a legkitünőbb sikerrel használják a legtöbb istállóban étvágytalanság, rossz emésztés ellen, a tehéneknél a tej javítására s a teljes fokozására; lényegesen támogatja az állat ellenállóerejét járványos befolyások ellen. Ára 1/2 dobozban 70 kr., 1/2 dobozban 85 kr.	Kwizda pataragasa 1 rúd 80 kr.
Kwizda szalgőrcsapilulaj lovak és szarvasmarhák számára. 1 péld. 4 15 db. 1.60 kr. 1 karton 4 5 db. 60 kr.	Kwizda szarvasállat-gyógypora Takarmánykeverék és preservatív-szer 1 doboz 50 kr.	Kwizda soricspora a hizlalás és az egészségben-tartás előmozdítására. Kis doboz 63 kr., nagy doboz 1 frt 28 kr.	Kwizda Phlatoja, hashajtó labda- osa lo aknak 1 bádogd. 18 db. 2 frt.
Kwizda Vörhas elleni szere juhok számára. 1 doboz 70 kr.	Kwizda Fertőtlenítő pora. 1 csomag 15 kr. laddcsakában 1.40. 2.40 kr.	Kwizda erősítő takarmánya lovak szarvasmarhák számára. 1 doboz 5 adaggal 30 kr., kis láda 50 adaggal 3 frt, láda 100 adaggal 6 frt.	Kwizda gllözdalabdaca lovaknak 1 bádogd. 15 drb. 1.60. 1 tok 5 db. 60 kr.
Kwizda Alveolar-fogcaepjel 1 üveg 50 kr.	Kwizda Alveolar-fogpasztaja 1 poroz ellándoboz 70 kr.	Kwizda köszvény-nedve házi szer.	Kwizda mosdözappanja háziállatoknak 1.60 kr., 80 kr., 40 kr.
Kwizda Alveolar-szájvíze 1 üvegcse 40 kr.	Kwizda Utálapn-nedve 1 üvegcse 35 kr.	Kwizda fájdalomcsillapító Egy palaczk ára 1 frt o. 4.	Kwizda patkányhalála, patkány-egőrlítő-szer 1 rudaca 50 kr.
		Tessék figyelni a védjegyre s határozottan Kwizda-féle készítményeket kérni. Hamisítatlan minőségben a gyógyszerésztárában, nagyban a gyógyszerkereskedésekben kaphatók.	Kwizda tyukszem tapasza 1 doboz 35, 70 kr.
		Naponta postai szétküldés a füraktárból: a korneuburg ker. gyógyszerésztárból Bécs mellett.	Kwizda tynkszem és szemelő Makturaja 1 üvegcse 85 kr.
			Kwizda hagymahajkenőcs 1 tégely 80 kr.